

Coordonatorii colecției:

Tudorel HATMANU

Ioan RĂDUCEA

Frăguța ZAHARIA

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

MELANCU, ȘTEFAN

***Ithaca, mon amour* / Ștefan MELANCU**

Iași, Junimea, 2026

ISBN 978-973-37-2974-7

821.135.1

Redactor: Frăguța ZAHARIA

Coperta: Ionuț BROȘȚIANU

Tehnoredactor: Cezar BACIU

Editura JUNIMEA,

Bulevardul Carol I

Grădina Copou, Iași

700 506

C. P. 85, Oficiul Poștal nr. 1, Iași

e-mail: edjunimea@gmail.com

revistascriptor@gmail.com

Telefon redacție: 0232 705 837

© Ștefan MELANCU

© Editura JUNIMEA, IAȘI – ROMÂNIA

Ștefan MELANCU

Ithaca, mon amour

EDITURA JUNIMEA

IAȘI – 2026

I

SUB IARNA AȘTERNUTĂ DEVREME, încă din prima zi de noiembrie, totul pare a fi în schimbare. Ninge de dimineață, orașul fiind cufundat în ceața alburie a zăpezii ce continuă să cadă acoperind străzile și clădirile până mai ieri încă prăfuite de o toamnă care, cu doar câteva zile în urmă, părea să fie mai degrabă o vară târzie și secetoasă.

Intrat în Debarcader la orele serii, cu mașina turând în a întâia prin dărele de nămeți adunați de o parte și de alta și scânteind în lumina farurilor, Alexi își lăsă mașina aproape la întâmplare, în partea laterală, dinspre nord, a hotelului din Debarcader. După care, înainte de a se hotărî să intre în casa scărilor, mai privi o dată spre lacul lipit de partea sudică a clădirii. Salcia uriașă și pletoasă din margine își clătina umbra sub lumina neonului de pe aleea înzăpezită. O salutase de dimineață printre primii fulgi, înainte de a pleca la universitate, strângându-i în pumni ramurile subțiri și golite de frunze atârând înspre el. Acum, sub ninsoarea continuă, pare însă adormită și aplecată parcă și mai mult spre luciul apei acoperit și el de fulgii mari și întețiți. Îi face doar un semn scurt, tăind cu mâna aerul umed.

Timp alb stors în miezuri de nopți albe! își spune intrând în cameră, reluând un vers dintr-un poem scris în nopțile trecute, insomniace, și șoptind cuvintele, deși nu era nimeni să-l audă. Eliberându-se de palton, deschise televizorul, o obișnuință și aceasta mai nouă, apoi, făcându-se comod pe scaunul de la birou, își toarnă un pahar de whisky, din sticla pe care o

cumpărase cu o zi în urmă din centrul oraşului. Ştirile tv şi imaginile perindate au ca subiect, pe mai toate programele, căderea guvernului şi formarea unei noi coaliţii. Discursuri sforăitoare şi mai toate agramate (*Ne conduc proştii!*), balcanisme perpetue şi ieftine; imagini filmate din unghiuri anume favorabile pentru privirile şi feţele vorbitoare în gol. Schimbă apoi, după câteva minute, pe un post cultural, singurul de altfel în grila de programe. După ineptiile anterioare, un material cu Herta Müller, proaspăta laureată Nobel. Imagini retrospective cu fotografii răzleţe din tinereţea românească şi apoi instantanee din exil, cu figura ei sculpturală sub tunsoarea cumva à la Mireille Mathieu. Tunsoarea îi aminteşte brusc imaginea lui Im din Silvania, ultima, la câteva luni după despărţirea definitivă de ea; o văzuse atunci, practic cu vreo jumătate de an în urmă, în zona centrală a Silvaniei, ea într-un troleu în staţia de pe Memorandumului, aproape de The King, cafeneaua *lor* cândva, pe scaun la fereastră, el pe trotuar oprindu-se în loc la vederea ei neaşteptată şi privindu-se reciproc până la repornirea troleului. Remarcase imediat noua ei tunsoare, după ce mereu o ştiuse cu părul căzându-i lung pe spate; şi îl privea din troleu, în fapt se priveau reciproc, ca dintr-o altă lume. Aceeaşi tunsoare însă o avea în acele luni, surprinzător, şi Alia, iar acum imaginea ei trece razant prin cameră din zarea îndepărtată a Silvaniei, strecurându-se dinspre lacul Debarcaderului şi zăbovind câteva clipe lungi, după care e înlocuită de imaginea cu chipul/chipurile Hertei Müller de pe ecranul tv. Acoperite însă curând şi ele de cea a unui critic literar din noua gardă vorbind despre opera acesteia. Alexi îi citise o parte din cărţi, respectiv eseurile din *Regele se-nclină şi ucide* şi câteva romane. Îi plăcuse metaforele îmbibând titlurile, tăioase şi psihedelice, alături de apele involburate ale conţinutului sculptural precum chipul ei văzut adineaori pe ecranul tv. Cea mai recent citită, *Călătorie*

într-un picior, în Silvania, chiar înainte de a pleca, o pusese alături de altele în bagajele de drum în ultim moment, cu gândul chiar la metafora călătoriei, având încă proaspete în minte trăirile eroinei lipite de *cealaltă ţară* (*ȚARĂ RECE INIMI RECI*) din care plecase şi de exilul care ştia că o aşteaptă, mereu sub acelaşi semn *din timpul de dinainte* al tăbliţei atârnată cândva deasupra patului: *Pericol de căzut în gol*. Ridicându-se de la birou, Alexi aruncă o privire peste biblioteca pe care şi-o improvizase în Debarcader, voind cumva să-i revadă câteva pagini. Renunţă însă imediat, preferând să se întindă în pat, îmbrăcat cum era, şi refăcând variabilele zilei: şedinţa de catedră de la universitate, noii colegi privindu-l unii încă distant şi totodată necesar amiabil, alţii învâluindu-l cu zâmbete condescendente, iar el întorcându-le zâmbetul (*Cuprins de singurătate. Oricum am vrea să înţelegem lucrurile, metafizic sau reacţionar, omul e cu desăvârşire singur*. Gândul lui Gabriel García Márquez într-un cunoscut dialog cu Vargas Llosa); ochii iscoditori ai asistentei sale apoi de la cursuri, Iacinta, care sclipesc şi par sinceri, şi întrebători, la sfârşitul şedinţei făcându-i un semn discret cu mâna (*Mânilor, ce-adeceţi/ rodii, mătrăgună?* Dylan Thomas); apoi, după şedinţă, timpul lăsat să treacă lent la Casa Vera, alături de Lau care i se arăta cu totul entuziasmat de laureata Nobel tocmai anunţată în aceste zile. Şi parcă îi şi spusese să urmărească materialul de astăzi. Lau, fostul său coleg de liceu, rămas cu el într-o legătură amicală şi sporadică în toţi aceşti ani, e plin de vervă şi gesticulează mereu. Şi îi tot recită din proza sa (fragmente întregi, ştiute pe de rost), deşi în anii de liceu scria versuri din câte îşi aminteşte; drumul după aceea pe strada Alecsandri spre Debarcader, trecând pe lângă închisoarea ce există în continuare, prin zăpada acoperind carosabilul (*Un drum cu gânduri albe şi tulburi? Nu, doar tulburi!* În marginea, reconstruită, a unei replici a eroinei din romanul Hertei Müller).

JIUL DE TÂRG STĂ ACUM PITIT SUB ZĂPADA DE NO-
IEMBRIE, la cutie, cum s-ar zice. Blocurile construite în cea-
laltă epocă erau și au rămas oricum într-un tot niște cutii, ce-
nușii și înghesuite. Cutii în cutii, se amuză Lau însoțindu-l în
zona centrală și privind peste acoperișurile acestora sub nin-
soarea amiezii.

Ce cauți tu în gubernia asta, mă tot întreb, Alexi, cre-
de-mă! îl aude apoi, urcând treptele la intrarea în Casa Vera.
Înalt și masiv, Lau urcă greu, iar picioarele lui lasă urme
adânci și treptele se îndoaie sub greutate. Înainte de a des-
chide ușa localului, îl privește scrutător într-adevăr, mirat
parcă de însăși pură lui prezență, aici și acum. Așezați la ma-
să, Alexi acceptă, la insistențele lui Lau, să comande pentru
amândoi. Își trece apoi ochii peste parcul de vizavi, privind
gardul peste care abia se deslușesc arborii mari și ninși. Din-
colo de parcul înzăpezit, încearcă să întrezărească o linie cât
de subțire spre zarea Silvaniei. Iar poveștile lui Lau, cărora
acesta le-a dat drumul imediat, se întretaie cu instantanee
ale plecării din Silvania.

Cu o lună și ceva în urmă Alexi încă era, cu adevărat, în
Silvania. Ieșise cu Alia în centrul vechi al orașului, la Casa
Taufer, un local cu muzică jazz, unde veniseră deseori în ul-
timele luni ale verii, și tot pe la orele serii. Vremea era blân-
dă și mult prea caldă pentru un sfârșit de septembrie. Așa că
aleseseră o masă la terasa din stradă, așteptându-l pe unul
dintre chelneri, un fost elev al Aliei. Hotărâse deja că a doua-
zi va pleca din Silvania, nu înainte însă de o scoate încă o da-
tă pe Alia în oraș. Ce Dumnezeu ai să te faci în Jiul de Târg, îți
pierzi mințile! îi reproșase ea, încă din dimineața acelei zile.
Iar la Casa Taufer, abia se așezaseră, și ea își reluase retoric

același gând. Chiar crezi că merită? Trebuie! îi răspunsese el,
privind norii adunați peste forfota străzii, un du-te-vino fără
astâmpăr.

Chiar e de crezut că va veni potopul? îl aude pe Lau de
alături. Unii își fac deja provizii, tot zic cei de la meteo că va
ninge câteva săptămâni. Mă auzi, Alexi?

Te aud!

Norii, deveniți între timp roșietici, coborând atunci cu
totul peste Casa Taufer, păreau desenați ca niște drumuri
subțiri, apoi alungiți asemenea unor ochi cu pupile mari, al-
băstrui și mov pe chipuri bucălate și imprecise. Alexi îi privi-
se atent câteva clipe, luând mâinile Aliei și frământându-le
într-ale lui. Apărând chelnerul și Alia zâmbindu-i acestuia cu
înțelegere și uitându-se spre Alexi, semn că trebuie să co-
mande, ceruse după aceea câte o cafea și câte o bere pentru
fiecare. După care s-a întors din nou spre Alia. Ea s-a ridicat
însă brusc, pășind spre chelnerul pregătit să plece, șoptin-
du-i ceva scurt la ureche, apoi, revenind la locul ei, l-a tot pri-
vit în tăcere. Alexi se reîntorsese spre norii roșietici cu chip
de drumuri și ochi indefiniți. Moment în care a început
The Man I Love, melodia lui Gershwin în interpretarea Eliei
Fitzgerald, pe care în lunile de vară Alia, venind aici cu Alexi,
i-a tot cerut-o tânărului ei chelner. Așadar, asta i-ai șoptit! i-a
spus, lăsând în spatele lui norii roșietici, în vreme ce Alia îl
privea zâmbindu-i din colțul buzelor.

Așadar, crezi că va fi o nouă criză? îl aude din nou pe
Lau.

Tot ce se poate!

Melodia lui Gershwin, lui Alexi îi era clar, Alia o coman-
dase anume pentru el. Nu subliminal, ci direct, cu dedicație,
voia să-i reamintească ceea ce îi tot arătase de altfel în ulti-
mele zile din septembrie: *He'll look at me and smile,/ I'll
understand.// Se va uita la mine și va zâmbi/ O să înțeleg*, iar

Alia aștepta parcă reacția lui privindu-l cu coada ochiului și mișcându-se pe scaun în ritmul muzicii. Vocea Ellei Fitzgerald îl impresionase mereu mai cu seamă prin alternanța tonurilor, de această dată însă părându-i-se mult mai alambicate și puse într-un leagăn melancolic al timpului, lângă un mereu du-te-vino al unei lumi ritmate grav și indeterminat. S-a uitat atunci foarte atent la Alia, zâmbind la rîndul lui precum bărbatul iubit din cântecul ce-l ascultau împreună. Și încercând să o înțeleagă așa cum i se arăta în acel timp crepuscular. Încă nevindecată nici ea, după cutremurul ființei determinat de relația lui cu Im, abia încheiată cu doar câteva luni în urmă. *And in a little while he'll take my hand/ And though it seems absurd/ I know we both won't say word.* // Și în puțin timp mă va lua de mână/ Și deși pare absurd/ Știu că amândoi nu vom spune niciun cuvânt. I-a strâns în acel moment și mai puternic mâinile într-ale lui, Alia tăcând în continuare. Au urmat după aceea *I've Got Crish*, ascultată la fel de des aici în ultima vreme, *I'm Getting Sentimental Over You* și *Night and Day*, și dificila *Let No Man Write My Epitaph*, și din nou și obsedant, în final, *The Man I Love*. Alexi tăcuse și el odată cu tăcerea Aliei, în disonanță cu forfota străzii de lângă ei.

Alexi, știi că Nic a murit?

De cine vorbești? îi răspunse lui Lau.

Cum de cine, poetul din adolescența noastră, ai uitat de el?

N-am uitat. Dar asta a fost acum un an sau chiar mai mult.

Nu știam că știi. Am tot povestit cu el în ultimele lui zile de viață și încă mă obsedează seninătatea pe care mi-o arăta. Cum să îți poți accepta sfârșitul atât de senin, Alexi?

Trebuie, Lau. Norii vieții dispar oricum odată cu cerul lor.

Și Casa Tauffer aproape că nu se mai zărea în clipele următoare. Văzuse, odată cu Alia, cum peste norii roșietici din spatele lui apăruse, tăind longitudinal strada, o fâșie cețoasă și densă, din care a și început să curgă o ploaie în cascadă. Alături de strigătele nelămurite ale celor de lângă ei, buimăciți și părăsind în grabă mesele. Alia s-a chircit și mai mult lângă el, adăpostindu-se sub brațele lui și cu privirea mirată, aruncată peste pavajul devenit pustiu și scăldat în ploaie, ieșind din tăcerea de până atunci. E sfârșit de lume, Alexi, să mergem! Nu încă! i-a replicat el, arătând cu degetul spre masa de alături.

Știi, am mai publicat o proză, chiar recent. Ascultă! Un cal sur, singur păștea iarba crescută în spatele blocurilor cenușii. Ziua și noaptea întreagă, în vreme ce stăpânul lui îl uitase cu totul. Casa stăpânului era construită pe o apă lungă, pe picioare din lemn masiv. Țasta e începutul, cum îl vezi, Alexi? îl aude iarăși pe Lau.

Un om avea un cal și calul avea o problemă. Sau invers? Încearcă Alexi, cumva amuzându-se, să-l oprească.

Nu-ți place?

Ba da, ba da!

Atunci, sub potopul abătut peste Casa Tauffer, văzuse lângă piciorul mesei învecinate o mogâldeată arămie șiiroind sub apă, cu ochi mari și speriați îndreptați spre Alia. Ia-l, te rog, Alexi! Și haide odată! i-a spus pe un ton și mai hotărât. Alexi a prins cățelușul sub braț, acoperindu-l cu sacoul mustind deja de apă, strângând în același timp mâna Aliei și alergând cu amândoi prin ploaie. Au trecut în fugă aproape de cafeneaua The King, apoi spre catedrala maghiară, aproape și aceasta de Casa Tauffer. O clipă, Alexi s-a oprit în loc în dreptul catedralei, privind crucea aurită ce lumina despicând cerul prin ceața potopului ploii. Un fulger roșu, ca în primăvară când se aflase în același loc cu Im, s-a lipit de cruce, urmat

de un tunet asurzitor. Ți-am zis, se termină lumea! i-a spus din nou Alia, aproape aidoma lui Im cu luni în urmă, urnindu-l și continuându-și fuga spre Piața Cirus.

Calul a tot păscut, până a treia zi când, neliniștit că stăpânul lui a uitat de el, s-a îndreptat singur spre apa unde știa că își are lăcașul. Și Lau pare că nu se mai oprește. Plouase la munte și apele se învolburase. Calul necheză scurt apoi se avântă în valuri. Alexi, tu chiar mă ascuți?

Da, te ascult!

Parcul de vizavi abia se mai vede, iar arborii de sub fereastra localului fac piruete sub vântul pornit în rafale. Și iarăși vocea lui Lau. Înotând de zor, calul ajunsese în cele din urmă la casa stăpânului său, aude mai departe.

Și din nou văzu în minte Silvania și potopul ploii. Când ajunseseră acasă, Alia a intrat imediat în baie apucându-se să spele blana cățelușului, amestecată cu praful străzii bălțit de apă de la Casa Tauffer. Uite, e fetiță, și e a mea, să știi! l-a anunțat pe un ton categoric prin ușa întredeschisă, în timp ce el o privea cu apa de afară curgându-i încă pe haine. Se va numi Aza, ca și cealaltă! i-a mai spus Alia. Ba, nu! i-a replicat Alexi, se va chema Ella! Înțelege că Ella Fitzgerald a adus-o sub masa de lângă noi! Ba, nu, Aza va fi! i-a răspuns ea și mai categoric.

Și calul necheză încă o dată prelung, trezindu-și stăpânul din somn. Frecându-se la ochi, acesta privi din patul său înalt apa din margini, lină și verzuie. Oare-am visat? Fosta-au vis sau realitate? Hai că măcar partea asta ar trebui să-ți placă! Hm, nu cred că e genul tău, Alexi! pare a se dumiri în sfârșit Lau.

E o deconstrucție interesantă, Lau!

Oare? Mă gândeam azi la proza Hertei Müller, am citit din ea doar în parte. Vezi că azi este un documentar televizat cu ea, să te uiți!

Da, o să văd.

Iar a doua zi, spre prânz, Alexi plecase din Silvania, după ce noaptea întreagă adormise cu reflexia din *The Man I love* și din norii roșietici adunați peste Casa Tauffer. Noaptea de atunci – lipită somnului sub mirosul ploii și al trupului Aliei, alături de cel al blănii umezi a cățelușei, Aza cea nouă, chircită la picioarele lor; cuvintele, acoperind realul sub verbele gerunziale mustind în ele însele.

III

NOAPTEA DE ACUM – SUB MIROSUL ZĂPEZII și al insomniei; cuvintele, învelind nu doar realul, ci devenite curând verbe abrupte și substantive treze și albe (*Facă-se voia cuvintelor!* Dintr-un alt poem al nopților trecute).

Adormind târziu, Alexi se visă din nou în Silvania. Se făcea că era tot la Casa Tauffer, dar ploaia mov se transforma instantaneu în zăpada Jiului de Târg. Și, după ce lumea se retrăsese de la terasă, locul devenind pustiu, se pornise împreună cu Alia spre casă, dar fără a se grăbi deloc. Alia chiar rămăsese mult în spatele lui, topăind într-un picior și cu privirea pe sus urmărind căderea fulgilor mari, prinzându-i în pumni și chicotind. Apoi l-a ajuns din urmă și, devenind cu totul preocupată, îi prinsese brațul, trăgându-l hotărât după ea. Hai să ne grăbim, suntem așteptați! Și Aza? se mirase el, amintindu-și de cățelușă. Lasă acum, e bine! îi mai spusese Alia, pentru ca în momentul următor să ajungă nu acasă, ci în antecamera Marelui Consiliu din Silvania. Era scufundat într-un fotoliu imens și respirând încă sacadat, după urcarea